

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Стара Загора като част от НСМОС – подсистема “въздух”.

Общият брой на пунктове на територията на РИОСВ-Стара Загора е 6:

- АИС „Зеления клин”, гр. Стара Загора - градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Стара Загора, без преобладаващо влияние на емисии от производствени дейности, но отчитащи емисии и от битовия сектор (АИС);
- OPSIS система, с. Ръжена, общ. Казанлък - градски фонов (OP SIS система), ситуиран в с. Ръжена, общ. Казанлък;
- АИС - Сливен, гр. Сливен - градски фонов/транспортен разположен в застроената част на гр. Сливен, с влияние на емисии от транспорт, битов сектор и производствени дейности (АИС);
- АИС, гр. Гълъбово – промишлен/градски фонов разположен в застроената част на гр. Гълъбово, с преобладаващо влияние на емисии от комплекса “Марица изток” и емисии от битовия сектор (АИС);
- Ръчен, гр. Стара Загора (“РИОСВ”) – градски фонов разположен в застроената част на гр. Стара Загора, без преобладаващо влияние на емисии от производствени дейности, но отчитащи емисии от битовия сектор. Измерват се фини прахови частици под 2,5 микрона (ФПЧ_{2,5}) и бензен.
- Ръчен, гр. Гълъбово (“Гълъбово”) – градски фонов разположен в застроената част на гр. Гълъбово, с преобладаващо влияние на емисии от комплекса “Марица изток” и емисии от битовия сектор - измерва се ФПЧ₁₀.

Пунктове “РИОСВ” и “Гълъбово” са с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ. Работят седем дни в седмицата, като се извършват двадесет и четири часови пробонабирания за ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5} и пробовземане за бензен по график. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и др.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух, се преминава в ускорен график на пробонабиране. Използването на данните от същите е с индикативен характер.

Общият брой на контролираните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух е 16:

- АИС Стара Загора - ФПЧ₁₀, серен диоксид, азотен диоксид, въглероден оксид, озон, азотен оксид, сероводород, метанови и неметанови въглеводороди;

- OPSIS в с. Ръжена - ФПЧ₁₀, серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, тежки метали, хлороводород, хлор, циановодород, фосген;

- АИС Сливен - ФПЧ₁₀ и серен диоксид;

- АИС в гр. Гълъбово - серен диоксид, азотен оксид, азотен диоксид;

- Ръчен, гр. Стара Загора (“РИОСВ”)- ФПЧ_{2,5} и бензен;

- Ръчен, гр. Гълъбово (“Гълъбово”)- ФПЧ₁₀

Измервани метеорологични параметри:

Всички АИС измерват скорост и посока на вятъра, температура, атмосферно налягане, слънчево греене, с изключение на АИС – Гълъбово, която измерва само скорост и посока на вятъра.

Пунктовете с ръчно пробонабиране измерват температура и атмосферно налягане.

Допълнително, наблюдението на качеството на атмосферния въздух се осигурява и чрез Мобилна автоматична станция (МАС). В динамика се проследяват концентрациите на: фини прахови частици под 10 μm, серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, въглероден оксид, озон, прах, въглеводороди /метанови и неметанови/ и шест метеорологични параметри – скорост и посока на вятъра, температура, налягане, слънчево греене, влажност.

Измервания с МАС се извършват по график или по искане на общини/фирми. При необходимост, извънредни ситуации, аварии и др. МАС се ситуираща в рисковите точки с оглед оценка на риска за здравето на населението при потенциално замърсяване на атмосферния въздух.

2.Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Приоритет в работата на направлението е осигуряване КАВ в региона, изискващо конкретни и своевременни мерки. Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух са автомобилния транспорт, изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор, промишлените инсталации, както и дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества от кариери за добив на инертни материали, трошачно – сортировъчни инсталации, зърнобази, строителни и ремонтни площадки, неблагоприятните територии в населените места. По-голямата част от общините в региона имат добър статус на атмосферния въздух.

КАВ се следи чрез система от пунктове за мониторинг. Предвид наличието на най – големите точкови източници в района на област Стара Загора, същата е обезпечена с най – много АИС за контрол качеството на атмосферния въздух.

В таблица 1 е представена информация за броя на пунктовете за мониторинг, измерващи даден замърсител; контролираните замърсители и броя на пунктовете за мониторинг, в които са регистрирани концентрации над праговите стойности (ПС) на СЧН или ПДКм.е., ПС на СДН или ПДКср.дн., СГН

Таблица 1

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO2	NO2	CO	H2S	бензен	NH3	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2.5	NO	O3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове - 7 1..АИС Стара Загора 2. OPSIS с. Ръжена 3. АИС Сливен 4. АИС Гълъбово 5.Ръчен Стара Загора 6.Ръчен Гълъбово	4	1	4	4	1	1	1	0	1	1	1	1	1	4	1
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е-4 в т.ч. 1.АИС Стара Загора 2. АИС Сливен 3. АИС Гълъбово 4. Ръчен Гълъбово 5. OPSIS с. Ръжена	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Пунктове с концентрация над СГН	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Списък на съкращенията:

ПС за СЧН – прагова стойност за средночасова норма;

ПС за СДН – прагова стойност за средноденоношна норма;
ПДКм.е. – Пределно допустима максимално-еднократна концентрация;
ПДКс.д. – Пределно допустима средноденоношна концентрация;
ФПЧ 10 – фини прахови частици до 10 микрона
СГН – средногодишна норма
ПДК – пределнодопустима концентрация

Пунктове за мониторинг с концентрация над СГН:

През 2016 г. средногодишната норма от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател ФПЧ₁₀ не е превишена в пунктовете за мониторинг на територията на РИОСВ - Стара Загора.

СГН по показател бензен не е превишена през 2016 г. при пункт за ръчно пробонабиране РИОСВ - Стара Загора. Сравнени с регистрирани стойности от 2015 г., резултатите за 2015 г. не показва промяна.

В пункт Ръжена не са констатирани превишения на СГН норма за олово, никел, кадмий и арсен през 2016 г.

В пункт Ръжена е констатирано превишение от $2,08 \text{ ng}/\text{m}^3$ на целевата норма от $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ за бензо/а/пирен (ПАВ) през 2016 г. Основен фактор, допринасящ за превишението на СГН е отоплението с твърди горива в битовия сектор през зимния период, когато са отчетени и по - големия брой високи концентрации.

Пунктове за мониторинг с концентрация над ПС на СЧН, СДН или ПДКм.е.

В годишен аспект, лимитираният брой превишения по показател ФПЧ₁₀ е 35, съгласно [Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух](#). За 2016 г. този брой е превишен в гр. Стара Загора, гр. Сливен и гр. Гълъбово.

Все още не е постигнато качествено и устойчиво намаляване на замърсяването на атмосферния въздух в Общините Стара Загора и Гълъбово по този замършител. През 2016 г. в гр. Сливен е постигнато съответствие по показател ФПЧ₁₀.

В сравнение с предходната 2015 г. анализът и оценката на данните от Пунктовете за мониторинг, за превишенията по показател ФПЧ₁₀ показва следното:

- АИС Стара Загора - през 2016 г. са регистрирани 62 превишения на ПС на СДН по показател ФПЧ₁₀. Основен фактор, допринасящ за превишенията е отоплението с твърди горива в битовия сектор през зимния период, когато са отчетени и по - големия брой от тях, както и автомобилния трафик. В сравнение с 2015 г., когато регистрираните превишения са 45, в годишен аспект, е налице увеличаване на замърсяването по този показател за агломерацията.

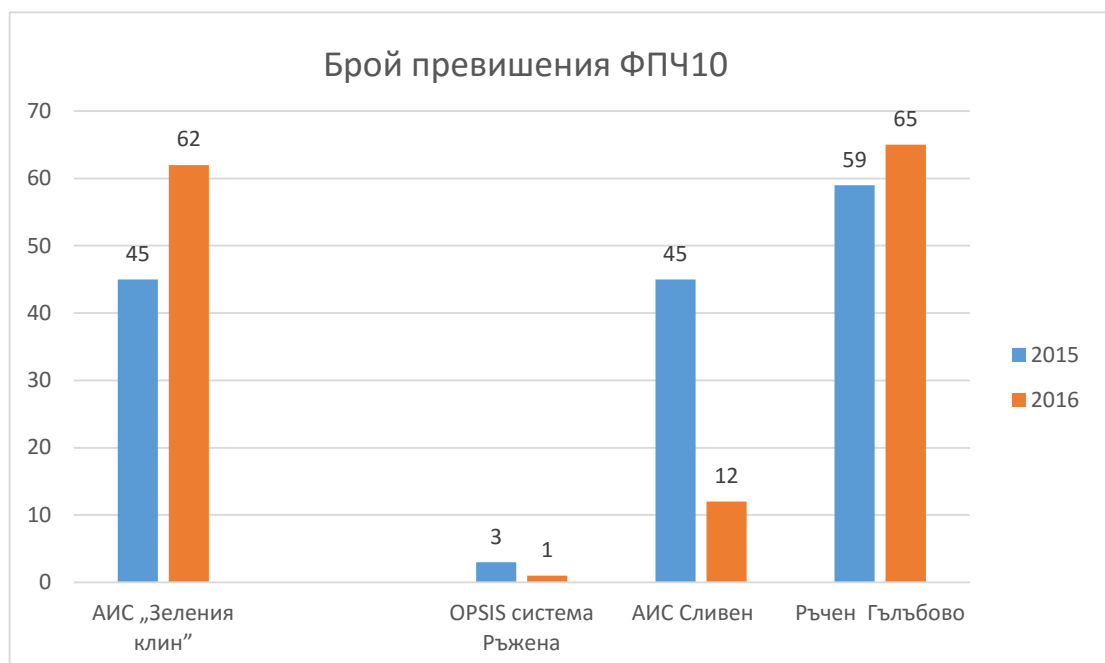
- АИС Сливен - регистрираните превишения на ПС на СДН по показател ФПЧ₁₀ за 2016 г. са 12, а през 2015 г. – 45. Поетапното изпълнение на проекта за водния цикъл на града, ремонтване на уличната пътна мрежа и изпълнението на мерките от Плана за действие към общинската Програма за оценка и управление качеството на атмосферния въздух са предпоставките, които са довели до намаляване нивата на този показател в атмосферния въздух.

-OP SIS с. Ръжена - брой регистрирани превишения на ПС на СДН по показател ФПЧ₁₀ през 2016 г. - 1. Основна причина за превишението е отоплението с твърди горива в битовия сектор през зимния период. В сравнение с 2015 г., когато регистрираните превишения са 3, в годишен аспект е налице намаляване на замърсяването по този показател за района.

-Ръчен пункт Гълъбово-регистрираните превишения на ПС на СДН по показател ФПЧ₁₀ за 2016 г. са 65, а през 2015 г. – 45. Пунктът е разположен в застроената част на гр. Гълъбово и отчита емисиите от битовия сектор и промишлеността. В годишен аспект, е налице увеличаване на замърсяването и все още не е постигнато качествено и устойчиво намаление на броя на превишенията по този показател.

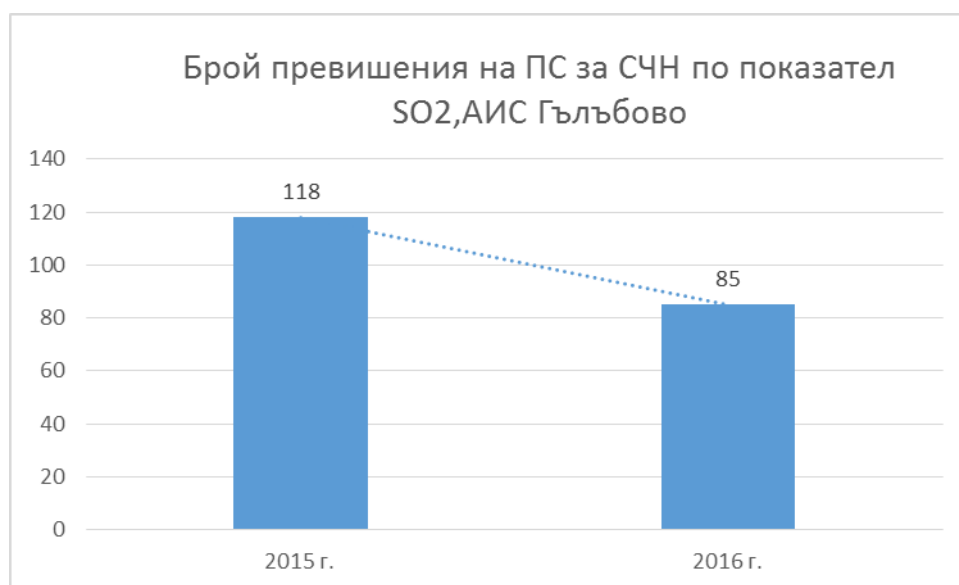
На диаграма 1 са представени данните от пунктовете за мониторинг за регистрираните превишения по показател ФПЧ₁₀ през 2015 и 2016 г.

Диаграма1

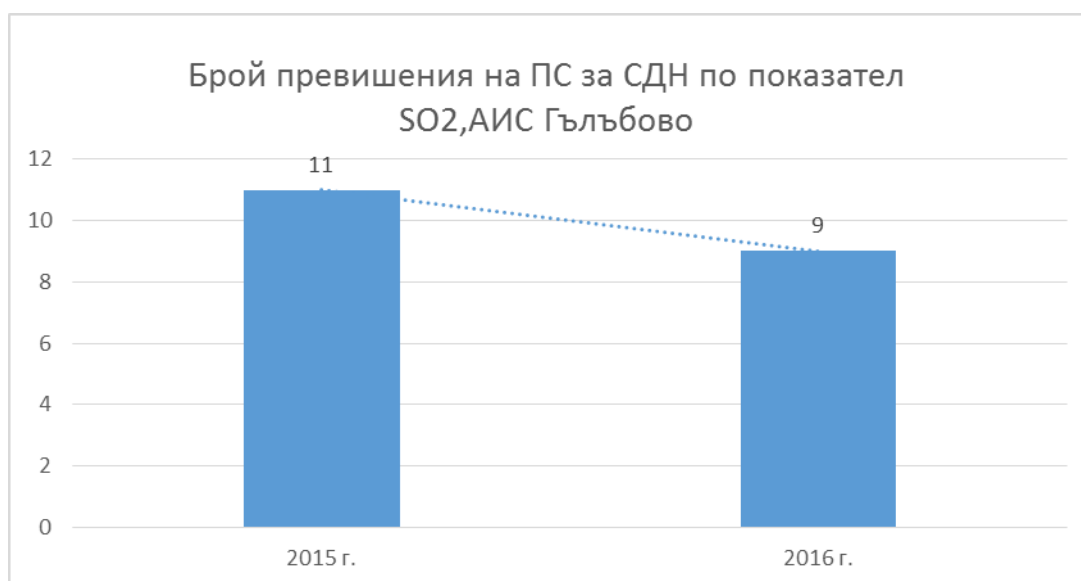

- АИС в гр. Гълъбово - за 2016 г. средночасовата норма по показател серен диоксид е превишена 85 пъти, а средноденонощната норма - 9 пъти, при нормативно лимитирани респективно 24 пъти и 3 пъти за една календарна година, съгласно [Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух](#). В сравнение с 2015 г. СЧН е превишена с 118 пъти, а СДН е превишена 11 пъти.

Диаграма 2 - превишения на праговите стойности на регламентираните норми по показател серен диоксид за 2015 и 2016 г.

Диаграма 3 - брой превишения на СДН по показател серен диоксид 2015-2016 г.

Все още не е постигнато качествено и устойчиво намаляване замърсяването на атмосферния въздух в района на град Гълъбово по този замърсител.

Основни източници на серен диоксид в региона са топлоелектрическите централи (ТЕЦ) от комплекса „Марица изток“. За периода е извършван всекидневен, детайлен анализ на КАВ и се вземани навременни мерки за издаване на предписания до четирите ТЕЦ от комплекса „Марица изток“ за редуциране на емисиите в случаите, на регистриране на завишени концентрации на серен диоксид в гр. Гълъбово.

Регламентираните райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) в региона, контролиран от РИОСВ, са общините: Стара Загора, Сливен, Ямбол, Гълъбово и Раднево, които имат разработени и приети с Решения на общинските съвети Програми за оценка и управление качеството на атмосферния въздух намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества. До всички РОУКАВ са изпратени писма, изискващи представяне на годишните отчети за календарната 2015 г. и свикване на Програмните съвети. Представени са отчети на четири общини - Стара Загора, Сливен, Гълъбово и Раднево. През 2016 г. е проведено заседание на Програмния съвет на Община Стара Загора.

Във връзка с изпълнение на задълженията, свързани с докладването съгласно изискванията на Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21.05.2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по – чист въздух за Европа, касаещо общинските програми, в срок са представени:

- попълнените от 1 до 7 включително формати, установени с Решение на Комисията 2004/224/ЕО от 20.02.2004 г., за общините Стара Загора, Сливен, Ямбол, Гълъбово и Раднево - за референтната 2014 година.

Извършена е актуализация на Програмите за качество на атмосферния въздух на общините: Стара Загора, Сливен, Ямбол и Гълъбово. Община Раднево актуализира Плана за действие.

Извършва се периодичен контрол върху изпълнението на Програмите. През 2016 г. е проведено заседание на Програмния съвет на община Стара Загора.

През 2016 г. общините представили годишните си отчети за изпълнените мерки от Плановите за действие към Програмите са: Стара Загора, Сливен, Гълъбово и Раднево (последната за изпълнените мерки от актуализирания План за действие). През 2015 г. Община Ямбол няма действаща Програма.

Все още проблем за градовете Стара Загора и Гълъбово са нивата на фини прахови частици под 10 микрометъра. За община Гълъбово все още не може да бъде постигнато съответствие с действащите норми за КАВ по показател серен диоксид.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Стара Загора

Общият брой източници на емисии на територията на РИОСВ – Стара Загора, които подлежат на контрол в обхвата на *Закона за чистотата на атмосферния въздух* и подзаконовите нормативни актове към него, са приблизително 800.

През 2016 г. контролната дейност приоритетно беше насочена към проверки на обекти с издадени комплексни разрешителни, обекти с разрешителни за емисии от парникови газове, обекти попадащи в обхвата на *Наредба №1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници, Наредба № 7/21.10.2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, както и по прилагането на Регламент № 842/2006 относно флуорирани парникови газове и Регламент № 1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой.*

➤ Големите горивни източници

Интерферирането на емисиите на вредни вещества от производствени и вентилационни газови потоци, изпускани в атмосферния въздух организирано, при определени критични метеорологични условия (скорост и посока на вятъра, мъгли, инверсия и др.) може да доведе до по-високи концентрации в приземния атмосферен слой и е основен фактор, определящ качеството на атмосферния въздух в региона. Като основна стъпка е идентифицирането на източниците на емисии на вредни вещества и техния контрол. Разбира се на първо място са Големите горивни инсталации (ГГИ).

В района на област Стара Загора са разположени четири от най-големите топлоелектрически централи за страната, с най-голям дял на замърсителя серен диоксид.

За региона, контролиран от РИОСВ – Стара Загора, проверките и емисионния контрол на най - значимите източници на емисии на вредни вещества показаха следното:

➤ **„Брикел” ЕАД, гр. Гълъбово**

За експлоатацията на горивната инсталация е издадено Комплексно разрешително № 40-Н1/2011 г. (последна актуализация с Решение № 40-Н1-ИО-А1/2013 г.).

Разрешените за експлоатация с КР мощности са: Енергиен котел № 1, Енергиен котел № 2, Енергиен котел № 3, Енергиен котел № 4 (в резерв), Енергиен котел № 5 (в резерв) и Енергиен котел № 6 (в резерв), с обща топлинна мощност 510 MWth. Енергийните котли са оборудвани с пречиствателни съоръжения електрофилтри. Изградена е сероочистваща инсталация. С цел пречистване на отпадъчните газове от азотни оксиди се експлоатира съоръжение за селективна некаталитична редукция, работещо с реагент карбамид. Монтирана е и се експлоатира Система за извършване на Собствени непрекъснати измервания (СНИ). В РИОСВ – Стара Загора редовно се представят месечни и годишен доклад. Инсталацията е въведена в редовна експлоатация през месец март 2012 г.

ТЕЦ е проектирана и изградена с „байпасна линия” на сероочистващата инсталация (СОИ) – комин с височина 150 метра, за случаите на аварийни ситуации със СОИ и при разпалване на Енергийни котли.

При извършените проверки през 2016 г., общо 25 броя, на площадката на ТЕЦ, не е установено експлоатация на други мощности, освен разрешените в КР. Започнато е изграждане на втора СОИ.

Текущия контрол през 2016 г., както и месечните доклади от СНИ показват следното:

- степен на десулфуризация – всички средномесечни стойности са по-големи от изискваната минимална степен на сероочистване от 96 % - няма несъответствия;
- среднодневни стойности – нито една от валидираните среднодневни стойности за всички параметри не превишава 110 % от съответните НДЕ - няма несъответствия;
- средночасови стойности – 95 % от всички валидирани средночасови стойности в рамките на една година, за всички параметри, не превишават 200 % от съответната НДЕ - няма несъответствия.

През 2016 г., при осъществяване на контролната дейност не са констатирани неизпълнения на условия в част „Емисии в атмосферата” от КР на „Брикел” ЕАД.

Образувано е едно административнонаказателно производство за нарушение на чл. 166, т. 3 от *Закона за опазване на околната среда* - неизпълнение на предписание.

В изпълнение на годишния график за 2016 г., утвърден от министъра на околната среда и водите, се извършиха контролни измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници от дейността на ГГИ на „Брикел” ЕАД, гр. Гълъбово, както и на качеството на атмосферния въздух в с.Трояново, община Раднево.

Оценката на резултатите, сравнени с данните от Системата за СНИ на оператора, в годишен аспект показва следното:

Изчисленият процент на десулфуризация, определен на базата на измерените стойности (от МАС на ИАОС и СНИ на „Брикел” ЕАД) преди и след СОИ е по-висок от 96 %. Резултатите от двете измервания са аналогични като най-голямата разлика в процента на десулфуризация, констатирана между двете измервания, е много под 1 %.

По отношение на имисионно обследване качеството на атмосферния въздух, извършено с МАС на РЛ - Стара Загора в с. Трояново, общ. Раднево, е доказан преноса на замърсителя серен диоксид от „ТЕЦ Марица изток 2” ЕАД.

➤ **„Ей И Ес – 3С Марица изток 1” ЕООД, гр. Гълъбово**

За експлоатацията на горивната инсталация е издадено КР № 27/2005 г. (последна актуализация с Решение № 27-НО-ИО-А3/2014 г.). Двата котела Б1 и Б2 с обща топлинна мощност 1846 MWth, работещи на гориво лигнитни въглища, са въведени в експлоатация през 2011 г. Въведени в експлоатация са и два спомагателни котела с обща топлинна мощност 64.8 MWth на гориво газьол. Въведени в експлоатация през 2011 г. са два броя СОИ и два броя електростатични филтри (за всеки един от основните котли Б1 и Б2).

Емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове от двата основни блока се контролират от Система за СНИ. Дружеството представя ежемесечни доклади, както и годишен в РИОСВ.

При извършените общо 5 проверки през 2016 г. на площадката на ТЕЦ, не е установено монтиране и/или експлоатация на други мощности, освен разрешените в КР.

ТЕЦ е проектирана и изградена без „байпасна линия” на СОИ и на практика не може да се експлоатира без пречиствателни съоръжения.

Текущият контрол през 2016 г., както и месечните доклади от СНИ за двата блока, показват следното:

- степен на десулфуризация – всички средномесечни стойности са по-големи от изискваната минимална степен на сероочистване от 96 % - няма несъответствия;
- среднодневни стойности – нито една от валидираните среднодневни стойности за всички параметри не превишава 110 % от съответните НДЕ - няма несъответствия;
- средночасови стойности – 95 % от всички валидирани средночасови стойности в рамките на една година, за всички параметри, не превишават 200 % от съответната НДЕ - няма несъответствия.

Отпадъците сгуропепелина и гипс се отвеждат на изграденото за целта депо чрез гумено-лентов транспортър и камиони (от претоварна станция до клетките на депото).

➤ **„ТЕЦ Марица изток 2” ЕАД, с. Ковачево, общ. Раднево**

След въвеждане в експлоатация на СОИ за блокове 5 и 6 през 2013 г., всички енергийни блокове на централата работят в съответствие с изискванията на чл.14 от Наредба № 10/2003 г. за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от ГГИ, както следва:

СОИ 1 (2010 г.) включва бл.1(ЕК1 и ЕК2) и бл.2(ЕК3 и ЕК4) и ползва Мокър комин1(Н135м)

СОИ 2 (2010 г.) включва бл.3(ЕК5 и ЕК6) и бл.4(ЕК7 и ЕК8) и ползва Мокър комин2(Н135м)

СОИ 5, 6 (2013 г.) включва бл.5(ЕК9) и бл.6(ЕК10) и ползва Мокър комин5,6(Н135м)

СОИ 7 (2010 г.) включва бл.7(ЕК11) и ползва Мокър комин7(Н135м)

СОИ 8 (2009 г.) включва бл.8(ЕК 12) и ползва Мокър комин8(Н135м)

Комини №1Н180м, №2Н180м, №1Н325м и №2Н325м са байпасни и се използват само при преходни режими(разпалване/погасяване) и/или когато има аварияен проблем по СОИ.

На всеки мокър комин има изградена система за СНИ.

В централата са инсталирани и работят 16 броя електрофилтри за прахоулавяне. Резултатите се докладват ежемесечно в РИОСВ.

Пречиствателните съоръжения и тяхната работа се контролира съгласно Условие 9.2.1 от КР № 50/2005 г., актуализирано с Решение №50-Н0-И0-А3/2014 г. Осъществената проверка по КР през 2016 г. установи следните констатации по поставените условия.

Сероочистващите инсталации – СОИ 1 (бл. 1 и 2), СОИ 2 (бл. 3 и 4) и СОИ 5,6 (бл. 5 и 6) работят със степен на ефективност над 96%.

Сероочистващите инсталации на бл. 7 и 8 работят с % на десулфуризация на отпадъчните димни газове в порядъка 94 – 96 както следва:

Месец януари 2016 г. СОИ 7 -95,59% ; СОИ 8 -95,60%

Месец февруари 2016 г. СОИ 7 -95,72% ; СОИ 8 -95,05%

Месец март 2016 г. СОИ 7 -95,50 ; СОИ 8 -94,97%

Месец април 2016 г. СОИ 7 -95,15% ; СОИ 8 -94,37%

Месец май 2016 г. СОИ 7-94,87 ; СОИ 8 -94,47%

Месец юни 2016 г. СОИ 7 -95,10%; СОИ 8 -95,28%

Месец юли 2016 г. СОИ 7 -95,61%; СОИ 8 -95,09%

Месец август 2016 г. СОИ 7 -96,03%; СОИ 8 -95,00%

За констатираните несъответствия е образувано АУАН по чл. 125, ал. 1, т. 2 от ЗООС.

Дружеството извършва СНИ на емисии от бл. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 и се докладват ежемесечно в РИОСВ.

Контролните проверки в централата констатираха, че информационното табло над портала, показващо стойностите на вредните емисии, изпускани от Комин 1 Н= 325 м, степен на ефективност на СОИ1 (бл.1 и бл.2), степен на ефективност на СОИ2 (бл. 3 и бл. 4), степен на ефективност на СОИ 5,6 (бл. 5 и бл. 6), степен на ефективност на СОИ

7 (бл. 7) , степен на ефективност СОИ 8 (бл. 8) , натоварването общо за централата, натоварване на старата част (700 MWth.), натоварване на нова част (890 MWth.), час, дата и температура на въздуха се обслужва редовно и работи постоянно. Стойностите са в реално време и могат да се наблюдават и на сайта на топлоелектрическата централа.

Изведено е информационно табло на Автоматичната измервателна станция в с. Полски Градец, показващо стойностите на имисиите за качеството на атмосферния въздух. в реално време на интервал от 15 минути.

➤ **"КонтурГлобал Марица изток 3" АД, с. Медникарово, общ. Гълъбово**

ТЕЦ „КонтурГлобал Марица изток 3“ работи с четири блока, всеки с енергийна мощност 227 MW, като използва за гориво източномаришки лигнитни въглища с високо сярно съдържание. На изградените СОИ на инсталираните блокове – СОИ 1 (бл.1 и 2) и СОИ 2 (бл.3 и 4) се извършват СНИ на емисиите на вредни вещества от Мокър комин № 2 Н150м и Мокър комин № 3Н150м. По данни от месечните доклади СОИ постигат десулфуризация над 96% през 2016 г. За прахоулавяне се използват четири броя сухи електрофилтри, които постигат над 99% ефективност.

Дружеството има действащо КР № 52/2005 год. Извършена е проверка по изпълнение на регламентираните условия в разрешителното и по условията на Разрешително за емисии на парникови газове. При извършения контрол не са констатирани несъответствия.

На сгуроотвала се експлоатира оросителна инсталация, чрез която се осигурява превантивно определена влажност на повърхностния пласт и водна завеса при неблагоприятни метеорологични условия. Поддържа се водно огледало в работещите секции на сгуроотвал „Искрица“.

Операторската станция на Системата за ранно предупреждение за замърсяване на приземния въздушен слой (СРП) е разположена на площадката на ТЕЦ „КонтурГлобал Марица изток 3“. Ежечасно се подават данни за емисиите от електроцентралата и е осигурено ежедневно наблюдение на системата. Дружеството е изготвило компютърно моделиране на работата на СОИ с оглед повишаване на ефективността им на 96%.

➤ **„Топлофикация Сливен” ЕАД гр.Сливен**

Съгласно КР №510-Н0 /2015 г. Горивната инсталация за производство на енергийна и топлинна енергия се състои от 1 Енергиен котел ЕК 1 на твърдо гориво (въглища) с мощност 98 MW; 1 Енергиен котел ЕК 2(48 MW)на твърдо гориво (въглища) с предкамерна скарна пещ(5,7MW) на гориво биомаса; 1 водогреен котел (КВГМ) на гориво въглища с мощност 19,5 MW. Димните газове се пречистват посредством 1 брой електрофилтър тип СХW002 с две секции с по 4 полета и една реконструирана СОИ за пречистване на отпадъчните газове от енергиен котел ЕК 1 към изпусkaçо устройство № 1 с Н 120 м; 1 брой електрофилтър тип СХW002 с две секции с по 4 полета и реконструирана СОИ за пречистване на отпадъчните газове от енергиен котел ЕК 2 с предкамерна скарна пещ към изпусkaçо устройство № 1 с Н 120 м; 1 брой циклон от четири части за пречистване на отпадъчните газове от водогреен котел КВГМ към изпусkaçо устройство № 2 с Н 120 м.

През 2016 г. операторът експлоатира Горивната инсталация и пречиствателните съоръжения при спазване на нормите, определени с КР. Извършената проверка по КР през 2016 г. констатира съответствие на резултатите с поставените условия.

Емисионен контрол на горивни и производствени неподвижни източници

В района на РИОСВ – Стара Загора се експлоатират значителен брой по-малки точкови източници на емисии с мощност под 50 MW. С оглед предотвратяване или ограничаване на възможните преки и/или косвени въздействия от емисиите в околната среда, както и на свързаните с тях потенциални рискове за човешкото здраве специална Наредба регламентира Норми за допустими емисии (НДЕ) на вредни вещества, изпускани в атмосферата от такива източници, съобразно използваното гориво. Емисионният контрол се осъществява не по-малко от един път в рамките на две последователни календарни години. Операторите, осъществяващи дейности с източници на емисии извършват и поддръжка на пречиствателните съоръжения за осигуряване спазването на НДЕ.

През 2016 г. са представени доклади от извършени Собствени периодични измервания (СПИ) на 43 обекта, а тези с извършени СПИ през 2015 г. - са 38.

Данните от СПИ показват спазване на НДЕ с изключение на:

„Булгартрансгаз” ЕАД, гр. София за двете компресорни станции (КС)

- Компресорна станция „Странджа”, с. Горска поляна, общ. Болярово – издадена е заповед за намаляване на текуща санкция за замърсяване на атмосферния въздух с азотни оксиди над допустимите норми в размер на 360 лева. През септември 2016 г. същата е отменена поради преустановяване работата на Газотурбинен компресорен агрегат № 4 и преустановяване замърсяването на околната среда по показател азотни оксиди.

-Компресорна станция „Лозенец”, с. Лозенец, общ. Стралджа – издадена е заповед за намаляване на текущата санкция за замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид и азотни оксиди над допустимите норми, в размер на 848 лева.

-„Наталия” АД, гр. Стара Загора – издадено е наказателно постановление за налагане на текуща санкция за замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид и прах над допустимите норми (от котел ПКМ 4, работещ на гориво въглища) в размер на 193 лева. През август 2016 г. същата е отменена поради постигане на съответствие

Контрол на обекти и дейности с летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини

РИОСВ – Стара Загора е извършила инвентаризация и осъществява контрол на приблизително 263 бензиностанции и 3 терминала, източници на емисии на ЛОС в резултат на товарене, разтоварване и съхранение на бензини.

При тези инсталации спазването на съответните Целеви норми за допустими емисии се гарантира чрез изпълнението на установените технически изисквания, регламентирани в приложенията от *Наредба № 16/1999 г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини*. Определянето на емисиите от тях се свежда до определяне на тяхното съответствие с установените технически изисквания за съответната инсталация. След привеждане на инсталациите за товарене и разтоварване на бензини в съответствие с техническите изисквания, посочени в Наредба № 16, се приема че емисиите изпускани от тях са сведени до нула.

С изтичане на последния преходен период - 31.12.2009 г., за привеждане в съответствие на обекти бензиностанции и терминали с техническите изисквания, регламентирани в Приложното поле на Наредба № 16, всички бензиностанции и терминали на

територията, контролирана от РИОСВ – Стара Загора, са приведени в съответствие с Етап I на улавяне на бензиновите пари.

Срокът за оборудване със система, съответстваща на Етап II на УБП за всички действащи бензиностанции е 31.12.2016 г. Същинският текущ контрол за установяване на съответствие ще започне от 2017 г.

През годината не са извършени проверки за контрол на емисиите на ЛОС по Наредба № 16 от 12.08.1999 г.

С ДПК са приети 2 нови и 3 броя реконструирани бензиностанции.

Контрол на обекти, осъществяващи дейности с употреба на летливи органични съединения в разтворители

В изпълнение на Националната програма за намаляване на нивата на емисиите на летливите органични съединения (ЛОС), явяващи се и прекурсори на приземния озон, контролната дейност по *Наредба № 7/2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации*, регламентираща тяхното ограничаване, за 2016 г. и употребяващи разтворители в производствената си дейност показва, че при извършените контролни проверки на 10 инсталации за ревизия на представените в Планове за управление на разтворители консумирани количества разтворители, същите са правилно и коректно представени, както и изчисление на масовия баланс на емисиите.

В региона, контролиран от РИОСВ – Стара Загора, няма инсталации с консумация на разтворители над съответните долни ПСКР, използващи вещества с рискови фрази по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Наредба № 7.

Контролът през последните години показва, че операторите на инсталации използващи разтворители се стремят да осъществяват дейността си при спазване на нормите регламентиращи в Наредба № 7, коректност при представяне на данните за количествата и отговорно отношение по прилагането на изискванията на правната норма.

През 2016 г. всички инсталации в обхвата на Наредба № 7 са в съответствие с емисионните ограничения за съответните категории дейности. На една инсталация, за

екстракция на растителни масла, съгласувано с МОСВ, е определена индивидуална емисионна Норма за общи емисии.

През отчетната 2016 г. са издадени 26 Решения за утвърждаване на Планове за управление на разтворителите, за инсталации в обхвата на Наредба № 7/2003 г.

През 2016 г. са издадени 2 Удостоверения за регистрация на нови обекти, ползващи разтворители в своята дейност и едно удостоверение за промяна в обстоятелствата.

Контрол на обекти за производство, търговия или употреба на определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, съдържащи органични разтворители

За оценка на съответствието с изискванията на *Наредбата за ограничаване емисиите на ЛОС при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти* за контрол през 2016 година бяха планирани 10 проверки в 10 обекта - производители, търговци на едро и дребно и оператори, използващи продукти за нанасяне на покрития. Контролната дейност през 2016 г. е осъществена на 100%. В проверените обекти е констатирано изпълнение на изискванията на Наредбата по отношение на спазване на нормите за максимално съдържание на летливи органични съединения.

Контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой

През годината са извършени 11 проверки в 11 обекти по прилагане на Регламент (ЕО) № 517/2014г. относно някои флуорирани парникови газове и на Регламент(ЕО) № 1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой. Контролът по двата Регламента през 2016 г. показва спазване на изискванията в тях. Издадени са 2 предписания на оператори на стационарни хладилни и климатични системи, топлинни помпи, съдържащи над 3 кг. и повече вещества за привеждане в съответствие на системите по изискванията на нормативната база. Същите са изпълнени в определените срокове. На оператори на оборудване, съдържащо ненапълно халогенирани хлорфлуорвъглеродороди са дадени инструкции за спазване изискванията на чл. 22, параграф 1 от Регламент(ЕО)№ 1005/2009 при извличане и унищожаване на контролирани вещества.

Проверките на обекти и фирми, използващи контролирани вещества и флуорирани парникови газове показва, че лицата и фирмите, които монтират, поддържат и

проверяват за течове, притежават необходимите документи за квалификация и правоспособност, издадени от ББКМ. Операторите на инсталации, ползвайки услугите на обслужващите фирми поддържат системите в изправност, като се монтират датчици и системи за постоянно наблюдение за евентуални пропуски и изтичане на контролираните вещества.

Контрол по изпълнение на условията в Разрешителните за емисии на парникови газове

През 2016 г. бяха заложили и се извършиха проверки на 10 обекти с издадени Разрешителни за емисии на парникови газове. В обхвата на контрола бяха инсталираните мощности, използваните суровини и горива, както и измервателните устройства – съгласно Планове за мониторинг към РЕПГ. При извършения контрол на инсталации с издадени Разрешителни за емисии на парникови газове не бяха установени нарушения.